

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ PŘEDSEDY SOUDNÍHO DVORA

15. listopadu 2018*

„Zrychlené řízení“

Ve věci C-619/18,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU, podaná dne 2. října 2018,

Evropská komise, zastoupená K. Banks, jakož i H. Krämerem a S. L. Kaledou, jako zmocněnci,

žalobkyně,

proti

Polské republice, zastoupené B. Majczynou, jako zmocněncem,

žalované,

PŘEDSEDA SOUDNÍHO DVORA,

po vypsání soudkyně zpravodajky A. Prechal a generálního advokáta E. Tančeva,

vydává toto

Usnesení

- 1 Ve své žalobě Evropská komise navrhuje Soudnímu dvoru, aby určil, že Polská republika tím, že snížila věk odchodu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) do důchodu a uplatnila tuto změnu na soudce jmenované k tomuto soudu před 3. dubnem 2018, a také tím, že prezidentovi Polské republiky přiznala diskreční pravomoc prodloužit soudcům tohoto soudu aktivní výkon funkce, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie.
- 2 Dne 20. prosince 2017 podepsal prezident Polské republiky ustawu o Sądzie Najwyższym (zákon o Nejvyšším soudu) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, číslo 5), který nabyl účinnosti dne 3. dubna 2018. Tento zákon byl následně několikrát pozměněn.
- 3 Podle článku 37 zákona o Nejvyšším soudu byl věk odchodu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) do důchodu snížen na 65 let. Snížení věku odchodu do důchodu se týká všech soudců tohoto soudu, včetně těch, kteří byli do funkcí jmenováni před nabytím účinnosti tohoto zákona.

* Jednací jazyk: polština.

- 4 K prodloužení aktivního výkonu funkce po dosažení 65 let věku musí soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) předložit prohlášení, v němž projeví své přání vykonávat nadále svou funkci, a potvrzení o tom, že jim jejich zdravotní stav umožňuje plnit úkoly soudce, a toto prodloužení podléhá souhlasu prezidenta Polské republiky. Toto prodloužení upravuje článek 37 zákona o Nejvyšším soudu.
- 5 Na základě čl. 111 odst. 1 zákona o Nejvyšším soudu soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), kteří dovršili věku 65 let ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona nebo nejpozději dne 3. července 2018, odcházejí do důchodu dne 4. července 2018, ledaže do 3. května 2018 včetně předložili prohlášení a potvrzení uvedená v předchozím bodě a získali souhlas prezidenta Polské republiky s prodloužením výkonu jejich funkce na tomto soudě. Článek 5 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů, zákon o Nejvyšším soudu a některé další zákony) ze dne 10. května 2018 (Dz. U. z roku 2018, číslo 1045) obsahuje samostatná ustanovení upravující postup prodloužení aktivního výkonu funkce soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), kteří dosáhli věku 65 let nejpozději dne 3. července 2018.
- 6 Podle čl. 111 odst. 1a zákona o Nejvyšším soudu soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), kteří dovrší věku 65 let mezi 4. červencem 2018 a 3. dubnem 2019, odejdou do důchodu dne 3. dubna 2019, ledaže předloží před 3. dubnem 2019 prohlášení, jakož i potvrzení uvedená v bodě 4 tohoto usnesení a prezident Polské republiky schválí prodloužení jejich funkce na tomto soudě.
- 7 V případě soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), kteří byli jmenováni před 3. dubnem 2018 a kteří dosáhnou věku 65 let po 3. dubnu 2019, čl. 37 odst. 1 zákona o Nejvyšším soudu stanoví, že prodloužení aktivního výkonu funkce těchto soudců po dosažení 65 let věku podléhá obecnému režimu, který vyžaduje předložení prohlášení a potvrzení, jakož i souhlas prezidenta Polské republiky, jež jsou uvedeny v bodě 4 tohoto usnesení.
- 8 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že podle sporných vnitrostátních ustanovení není prezident Polské republiky při rozhodování o prodloužení aktivního výkonu funkce soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) vázán žádným kritériem a jeho rozhodnutí nepodléhá soudnímu přezkumu.
- 9 Z tohoto spisu rovněž vyplývá, že zákon o Nejvyšším soudu opravňuje prezidenta Polské republiky rozhodnout do 3. dubna 2019 podle svého uvážení o zvýšení počtu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud).
- 10 Samostatným podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 2. října 2018 podala Komise rovněž návrh, aby do vydání rozsudku Soudního dvora ve věci samé byla nařízena předběžná opatření na základě článku 279 SFEU, jakož i čl. 160 odst. 2 a 7 jednacího řádu Soudního dvora.
- 11 Usnesením ze dne 19. října 2018 nařídila místopředsedkyně Soudního dvora Polské republice na základě čl. 160 odst. 7 jednacího řádu, a to ještě předtím, než tento stát předložil své vyjádření k nařízení předběžných opatření, aby okamžitě a až do vyhlášení usnesení, kterým bude ukončeno uvedené řízení o vydání předběžných opatření:
 - přerušila uplatňování čl. 37 odst. 1 až 4 a čl. 111 odst. 1 a 1a zákona o Nejvyšším soudu, článku 5 zákona, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů, zákon o Nejvyšším soudu a některé další zákony, jakož i veškerých opatření přijatých na jejich základě;
 - přijala veškerá nezbytná opatření k zajištění toho, aby soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), jichž se dotýkají uvedená ustanovení, mohli vykonávat funkce na tomto soudě a požívali při tom stejného postavení a stejných práv a pracovních podmínek jako před 3. dubnem 2018, kdy nabyl účinnosti zákon o Nejvyšším soudu;

- zdržela se veškerých opatření, která směřují ke jmenování soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) namísto soudců, jichž se dotýkají ustanovení, která zakládají nesplnění povinnosti a která jsou předmětem žaloby v hlavním řízení, jakož i veškerých opatření směřujících ke jmenování nového prvního předsedy tohoto soudu nebo k určení osoby pověřené řízením uvedeného soudu namísto jeho prvního předsedy až do jmenování nového prvního předsedy, a
 - sdělila Komisi nejpozději jeden měsíc po zveřejnění usnesení o nařízení těchto opatření a poté pravidelně každý měsíc oznamovala opatření, která přijala k úplnému splnění povinností plynoucích z tohoto usnesení.
- 12 Samostatným podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 2. října 2018 požádala Komise na základě čl. 133 odst. 1 jednacího řádu tento soud rovněž o rozhodnutí této věci ve zrychleném řízení.
 - 13 Článek 133 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že k žádosti žalobce nebo žalovaného může předseda Soudního dvora po vyslechnutí druhého účastníka řízení, soudce zpravodaje i generálního advokáta rozhodnout o projednání věci ve zrychleném řízení odchylně od ustanovení tohoto jednacího řádu, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
 - 14 Po vyslechnutí předsedou Soudního dvora v souladu s uvedeným ustanovením Polská republika uvedla, že s projednáním této věci ve zrychleném řízení nesouhlasí.
 - 15 Komise na podporu své žádosti uvádí, že výtky formulované v její žalobě vycházejí z porušení záruk umožňujících zajistit nezávislost nejvyšší soudní instance členského státu a že pochybnosti o systémových aspektech, které se promítají v těchto výtkách, mohou vést k právní nejistotě a narušovat řádné fungování unijního právního řádu, takže je namístě rozhodnout spor rychle, aby byla tato doba nejistoty co nejkratší.
 - 16 Zaprvé tvrdí, že vnitrostátní nejvyšší soudy zastávají vzhledem ke svým specifickým funkcím a autoritě jejich rozhodnutí ve vnitrostátním právním řádu, jakož i vzhledem ke zvláštní povinnosti, která jim plyne z třetího pododstavce článku 267 SFEU, ústřední úlohu v rámci systému aplikace unijního práva. Pochybnosti ohledně dodržování záruk nezávislosti u těchto soudů by jim přitom mohly v plnění této úlohy bránit. Zadruhé by tyto stejné pochybnosti mohly rovněž narušit vzájemnou důvěru mezi členskými státy a jejich jednotlivými soudy, která je nezbytná pro fungování zásady vzájemného uznávání, jež hraje podstatnou úlohu v případě řady aktů unijního práva v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva.
 - 17 Polská republika je toho názoru, že vyhovění žádosti Komise o provedení zrychleného řízení by vedlo k nepatřičnému omezení jejich práv na procesní obranu. V první řadě uvádí, že vzhledem k tomu, že věc se týká významných otázek zásadního charakteru a vyvolává námitky v otázce přípustnosti, je obtížně představitelné, že by žalovaný stát mohl předložit veškeré nezbytné argumenty k těmto různým otázkám v jediném spise a že řízení nezahrnuje předložení repliky a dupliky. Dále tento stát tvrdí, že je nutné, aby se k těmto otázkám mohli vyjádřit případní vedlejší účastníci. Konečně Komise se podle názoru Polské republiky obrátila na Soudní dvůr pozdě a toto zpoždění nelze nyní kompenzovat takovým omezením procesních práv žalovaného státu.
 - 18 Pokud jde o domnělé hrozby, které by mohla sporná vnitrostátní ustanovení představovat pro nezávislost Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), nepředložila Komise podle tvrzení Polské republiky žádný konkrétní důkaz na podporu skutečné existence této hrozby ani neupřesnila její rozsah a nedoložila, jak by mohlo být narušeno řádné fungování unijního právního řádu, kdyby neproběhlo zrychlené řízení. Opatření, která Komise napadá, mají pouze dopad na odchod omezeného počtu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) do důchodu, což nemůže mít podle názoru tohoto státu vliv na fungování a soudní činnost tohoto soudu ani na jeho možnost podat Soudnímu dvoru předběžnou otázku na základě článku 267 SFEU a dále ani na jistotu právních vztahů založených na

rozhodnutích, jež budou vydána soudci, kteří nedosáhli věku pro odchod do důchodu, a konečně ani na schopnost Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) jednat v rámci soudní spolupráce mezi členskými státy, již se ostatně uvedený soud, na rozdíl od obecných soudů, účastní pouze omezeně.

- 19 Zprvė stran otázky, zda povaha projednáváné věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu na základě čl. 133 odst. 1 jednacího řádu, je třeba připomenout, že v této žalobě Komise tvrdí, že nedávné legislativní změny upravující snížení věku odchodu členů Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) do důchodu a podmínky, za kterých mohou uvedení soudci případně i po dovršení tohoto věku získat souhlas s pokračováním výkonu svých funkcí, porušují ustanovení unijního primárního práva, jež jsou uvedena v bodě 1 tohoto usnesení.
- 20 Projednávaná žaloba na určení nesplnění povinnosti byla podána zejména z důvodu pochybností Komise ohledně samotné schopnosti Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) dodržovat ve své rozhodovací činnosti v důsledku těchto legislativních změn i nadále základní právo každého jednotlivce na projednání své věci nezávislým soudem, které je zakotveno v článku 47 Listiny základních práv.
- 21 Je třeba připomenout, že požadavek nezávislosti soudců je součástí podstaty základního práva na spravedlivý proces, které má zásadní význam jakožto záruka ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a jako záruka zachování společných hodnot členských států stanovených v článku 2 SEU, zejména hodnoty právního státu [rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatek soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 48].
- 22 Kromě toho nejistoty spjaté se spornými vnitrostátními ustanoveními mohou mít rovněž dopad na fungování systému soudní spolupráce, kterou ztělesňuje mechanismus řízení o předběžné otázce stanovený v článku 267 SFEU, který je stěžejním bodem soudního systému Evropské unie, pro který je podstatná nezávislost vnitrostátních soudů a zejména soudů rozhodujících v posledním stupni [v tomto smyslu viz posudek 2/13 (Přistoupení Unie k EÚLP) ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 176; rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 43, a usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 26. září 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, nezveřejněné, EU:C:2018:786, bod 15].
- 23 Pokud jde zadruhé o tvrzení Polské republiky, že bude-li vyhověno žádosti o zrychlené řízení, budou dotčena její práva na procesní obranu, je třeba nejprve poznamenat, že jak vyplývá z čl. 134 odst. 1 jednacího řádu, lze v případě použití takového řízení žalobu a žalobní odpověď doplnit replikou a duplikou pouze tehdy, pokládá-li to předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta za nezbytné.
- 24 V této souvislosti je přitom nutné uvést, že za předpokladu, že předseda Soudního dvora nepovolí předložení repliky, což je rozhodnutí, které ještě nebylo přijato, není zjevné, jak v případě absence této repliky, a tedy argumentů a úvah, které doplňují argumenty a úvahy obsažené v žalobě a na které měla žalovaná možnost odpovědět v žalobní odpovědi, může tato žalovaná tvrdit, že její práva na procesní obranu jsou dotčena skutečností, že nemůže předložit dupliku. Kromě toho je nutné připomenout, že řízením o nesplnění povinnosti u Soudního dvora předchází postup před zahájením soudního řízení, během něhož mají účastníci řízení příležitost vyložit a utvořit svou argumentaci, kterou budou moci následně rozvinout před Soudním dvorem v případě, že u něj bude zahájeno řízení.
- 25 Ve světle výše uvedeného může co nejrychlejší odpověď Soudního dvora odstranit pro účely právní jistoty a v zájmu Unie i dotčeného členského státu nejistoty ohledně základních otázek unijního práva, které se týkají zejména existence případných zásahů do některých základních práv, která tento právní řád zaručuje, jakož i dopadů, které může mít výklad tohoto práva na samotné složení a podmínky fungování nejvyššího soudu uvedeného členského státu (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 26. září 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, nezveřejněné, EU:C:2018:786, bod 15).

- 26 Je pravda, že Soudní dvůr stále projednává návrh Komise na vydání předběžných opatření podle článku 279 SFEU a čl. 160 odst. 2 jednacího řádu. Jak však bylo uvedeno v bodě 11 tohoto usnesení, místopředsedkyně Soudního dvora usnesením ze dne 19. října 2018, které bylo vydáno poté, co Polská republika předložila vyjádření k žádosti o provedení zrychleného řízení, přijala na základě čl. 160 odst. 7 tohoto řádu předběžná opatření požadovaná Komisí, která zůstanou v účinnosti až do vyhlášení usnesení o ukončení řízení o předběžných opatřeních. Je tedy třeba konstatovat, aniž jsou dotčena rozhodnutí, která budou v této souvislosti přijata, že pokud Soudní dvůr v budoucím usnesení ponechá v platnosti předběžná opatření přijatá před vydáním uvedeného usnesení, má sám tento členský stát zájem na tom, aby hlavní řízení o této věci bylo ukončeno co nejdříve, aby bylo uplatňování uvedených opatření ukončeno a otázky vznesené v této věci byly s konečnou platností rozhodnuty.
- 27 V každém případě je třeba zdůraznit, že předmět a podmínky provedení návrhu na vydání předběžných opatření a předmět a podmínky zrychleného řízení podle článku 133 tohoto jednacího řádu nejsou totožné (usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 11. října 2017, Komise v. Polsko, C-441/17, nezveřejněné, EU:C:2017:794, bod 15).
- 28 V projednávaném případě je přitom zjevné, aniž jsou dotčena rozhodnutí, která budou přijata v usnesení o ukončení řízení o vydání předběžných opatření, že použití zrychleného řízení je odůvodněné povahou této věci, a to na základě skutečností uvedených v bodech 19 až 25 tohoto usnesení.
- 29 Z tohoto důvodu musí být věc C-619/18 projednána ve zrychleném řízení.

Z těchto důvodů předseda Soudního dvora rozhodl takto:

- 1) **Věc C-619/18 bude projednána ve zrychleném řízení podle článku 23a statutu Soudního dvora Evropské unie a článku 133 jednacího řádu Soudního dvora.**
- 2) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.